

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 13CoP/120/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4121210392
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Benkovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4121210392.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Benkovičovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a JUDr. Táne Šefčíkovej, vo veci starostlivosti o maloleté deti A.: B. C., nar. XX.XX.XXXX a D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, Štefánikova tr. 88 ako kolíznym opatrovníkom, deti matky: F. E. D., F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G., H. I. XXX/XX, zastúpená: JUDr. Marián Ševčík, CSc., advokát so sídlom Bratislava, Nezábudkova 22 a otca: B. C. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B., J. XXX/X, zastúpený: JUDr. Anna Jamborová, advokátka so sídlom Nitra, Farská 5, o udelenie súhlasu na zmenu mena a priezviska maloletých detí, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 24P/191/2021-207 z 18. júla 2023, takto

rozhodol:

- Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra, ako súd prvej inštancie, odvolaním napadnutým rozsudkom udelil matke súhlas k maloletým deťom na podanie žiadosti namiesto otca na zmenu priezviska maloletých na priezvisko „D.“ a u maloletej B. C. na zmenu mena na meno „B. D.“ (prvý výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (druhý výrok).

2. Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa § 35 Zákona o rodine (ďalej aj „ZoR“) a dospel k záveru o dôvodnosti návrhu matky na udelenie súhlasu namiesto otca na podanie žiadosti na zmenu priezviska maloletej D. E. a na zmenu mena a priezviska maloletej B. C., keďže ide o podstatnú vec súvisiacu s výkonom rodičovských práv a povinností, na ktorej sa rodičia nedokázali dohodnúť, a preto sa vyžadovalo rozhodnutie súdu. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že maloleté deti sa s otcom naposledy stretli v júni 2018, ku kontaktu prišlo následne v rámci výchovného opatrenia v priestoroch CDR Kolíňany, kde sa malo výchovné opatrenie realizovať, na ktorom stretnutí reagovali maloleté deti strachom z otca, triasli sa, vyjadrovali nepríjemný pocit, keď ich oslovujú ich priezviskom. Negatívny vzťah maloletých detí k otcovi bol zaznamenaný už januári 2019 v rámci pohovoru s nimi, keď sa vyjadrovali o skutočnostiach, ako sa otec zle správal k matke, nadával aj ich dospelým sestrám a tiež poukázali na to, že otec chodí do školy, z ktorého dôvodu sa ony tam boja chodiť, nechceli sa s otcom stretávať a vo všetkých vyjadreniach uvádzali negatívne zážitky z minulosti, keď sa otec nevhodne správal k ich matke, voči nim, ako aj voči ich dospelým sestrám. Z hľadiska najlepšieho záujmu maloletých detí nie je podstatné, či si tento vzťah k otcovi vybudovali pod vplyvom názorov matky, alebo iba zo skúseností počas spolužitia s otcom, podstatné je, že maloleté deti nechcú zdieľať rovnaké priezvisko, pričom maloletá C. aj meno ako má ich otec a pri stretnutiach s ním sú v strese, trasú sa, a z uvedených dôvodov nechcú byť nositeľkami priezviska a mena, ktoré im otca pripomína. Matka

je pre maloleté deti primárnou emočnou vzťahovou osobou a spolu tvoria bezpečnú koalíciu, avšak z dôvodu zážitkov z minulosti s otcom, maloleté deti nechcú byť identifikované s danou rodinou, a preto nechcú mať priezvisko „A.“, ktoré im pripomína obdobie spoločnej domácnosti. Taktiež zo znaleckého posudku vyplýva skutočnosť, že zmena mena a priezviska je jeden zo spôsobov, ako sa maloleté deti môžu v budúcnosti vyrovnáť s traumou vo vzťahu k otcovi a ponechanie aktuálneho priezviska by mohlo v budúcnosti spôsobovať maloletým deťom udržiavanie, resp. nedostatočné spracovanie danej traumy, ktorú by si mohli preniesť do ďalších vzťahov. V súvislosti so zmenou mena a priezviska maloletých detí nejde o potrestanie rodiča, ktorého priezvisko nebudú maloleté deti naďalej zdieľať, ale ide o vyhovie ich želaniu, keďže si svoje názory na danú zmenu vedeli patrične odôvodniť a podložiť skutočnosťami, svedčiacimi pre danú zmenu, čo bude nepochybne v ich najlepšom záujme. Iba daným spôsobom je aktuálne možné zabrániť ďalšej neurotizácii maloletých detí, ktorá pretrváva ešte od čias konfliktného spolužitia rodičov. K námietkam otca k znaleckému posudku v súvislosti s údajným neprofesionálnym postupom znalkyne, z ktorého dôvodu mohla dospieť znalkyňa k nesprávnym záverom, keďže otec maloletých detí nebol znalkyňou vypočutý, iba matka, súd prvej inštancie poukázal na vyjadrenie znalkyne a tiež na skutočnosť, že znalkyňa disponovala celým spisovým materiálom, v ktorom sa nachádzali vyjadrenia oboch rodičov ako aj ďalšie dôkazy z predchádzajúcich konaní a tiež z konania prejednávajúceho predmetnú vec.

3. O trovách prvoinštančného konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) tak, že ich náhradu nepriznal žiadnemu z účastníkov konania, a to v zmysle zákonnej úpravy.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal otec v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. V odvolaní poukazoval na ním prejavovaný záujem o maloleté deti, pričom matka robila všetko pre to, aby sa s nimi nemohol stretnúť, keď dňa 20.07.2018 dva týždne pred trestným oznámením na jeho osobu za zločin týrania blízkej osoby zobrala maloleté deti na ÚPSVaR za účelom ich výpovede na skutočnosť, ako sa nemôžu dívať na jeho správanie, pričom všetko bola lož a maloleté deti boli v tom čase B. 9 vo veku a pol roka a D. vo veku 8 rokov. Z fotiek zo spoločného výletu vyplýva, ako boli maloleté deti spokojné, a bol s nimi sám. Poukázal na zastavenie trestného stíhania z dôvodu, že znalkyňa PhDr. Zuzana Bieliková nezistila príznaky syndrómu týranej osoby u matky, ktorú skutočnosť súd prvej inštancie nezohľadnil v kontexte aj s jednostranným znaleckým posudkom č. 05/2023 znalkyne PhDr. Aleny Kopányovej, PhD. V znaleckom posudku PhDr. Zuzany Bielikovej bola matka charakterizovaná ako sociálne a emočne nezrelá, labilná s búrlivými afektívnymi prejavmi, psychosomaticky narušená, s ľahostajnosťou voči iným ľuďom a s potrebou správať sa šéfovsky, pričom preceňuje vlastnú inteligenciu, je kritická, no navonok pôsobí uhladeným dojmom. Ďalej poukázal na charakteristiky matky z uvedeného znaleckého posudku, z ktorého nebola zistená prítomnosť objektívneho strachu matky z jeho osoby a jej postoje voči nemu sú ľahostajné. Daný posudok použil za účelom konfrontácie so znaleckým posudkom č. 05/2023, kde nemohol byť vypočutý, nebol s ním vykonaný samostatný rozhovor tak, ako s matkou, pričom žiadal súd o posúdenie daných otázok vo vzťahu k obojmu rodičom, keďže obaja by mali mať priestor na vyjadrenie. Znalkyňa tiež účelovo do posudku uviedla časť uznesenia Krajskej prokuratúry Nitra, v ktorej sa uvádza trestné stíhanie vo veci zločinu týrania blízkej a zverenej osoby s popisom skutku, a to napriek tomu, že konanie bolo právoplatne zastavené, teda matka neuvádzala pravdivé dôkazy a nie je podstatné, či uznesenie prevzala. Popis skutku bol podľa otca zámerne vložený do znaleckého posudku, aby sa cielene zameralo na negatívne a arogantné jeho správanie, a aby matka vyzerala ako poškodená obeť. Uvádzal, že znalecký posudok je jednostranný, preto je potrebné ho doplniť a dať mu priestor na rozhovor, prípadne bolo potrebné doplniť dokazovanie inými dôkazmi alebo dať vypracovať nový znalecký posudok inému znalcovi, čo súd prvej inštancie nerešpektoval, z ktorého dôvodu bol naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V súvislosti s odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP poukázal na fakt, ktorý môže mať vážne dôsledky na výchovu maloletých detí, ak bude úplne izolovaný od ich výchovy, pretože by mal mať aspoň minimálny vplyv na ich výchovu, keďže sa môžu ocitnúť v zložitej situácii pre nezodpovedné správanie sa matky, ako uviedla znalkyňa PhDr. Zuzana Bieliková, keďže voči matke je vedené ďalšie trestné stíhanie na Odbore finančného vyšetrovania Národnej centrálne osobitných druhov kriminality pod sp. zn. ČVS: PPZ-39/NCK-OFV-ZA-2022 a dňa 05.09.2023 sa uskutoční druhé kolo dražby domu, kde všetci bývajú, ktorá dražba je vedená pod č. Zn 95/2023. Tiež poukázal na

podmienečné odsúdenie matky za podvod, čo sú vážne dôvody a bolo potrebné sa nimi zaoberať. Trval na manipulovaní maloletých detí matkou. Prvoinštančný súd sa obmedzil iba na skutočnosť, že maloleté deti nechcú zdieľať rovnaké priezvisko ako má on, pri stretnutiach s ním sú v strese a sú traumatizované, pričom za predpokladu pravdivosti uvedeného zistenia je za tento výsledok zodpovedná matka, keďže on sa s deťmi nestretol od roku 2018 a mylný je aj názor súdu o názore maloletých detí so zmenou mena a priezviska, keďže ide o ovplyvňovanie zo strany matky a jej snahu ho úplne od maloletých detí izolovať tak, ako izolovala aj svoje dve dcéry z predchádzajúceho manželstva od ich otca. Vyjadril obavy, aby maloleté deti neurobili to, čo ich staršia sestra so zásluhou matky, a to v súvislosti s exekúciami, pričom využila aj jeho sestry na ručenie pri pôžičkách, pričom v súčasnosti platia za ňu úvery. Taktiež poukázal na triky matky za účelom získania rôznych pôžičiek od jeho osoby, pričom finančné prostriedky nevidel a teraz spláca jej dlhy, keďže matka s veriteľmi nekomunikuje.

6. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca poukázala na správne rozhodnutie, ktoré je po právnej a vecnej stránke spravodlivé, z ktorého dôvodu ho žiadala potvrdiť. Poukázala na rozsiahle dokazovanie súdom prvej inštancie, a to aj v súvislosti so znaleckým dokazovaním, svoje rozhodnutie súd prvej inštancie riadne odôvodnil a je totožné s ústnym zdôvodnením i v jeho písomnom vyhotovení. Nesúhlasila s odvolaním otca, ktorého odvolacie dôvody sú spôsobilé k tomu, aby sa maloleté deti od neho úplne dištancovali a nemali záujem sa s ním stretávať, pretože obvykle dcéry, keď nie sú žiadne ľudské prekážky, na otcov majú aspoň citový vzťah, čo v danom prípade úplne absentuje.

7. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť, keďže rozhodnutie bolo vydané v súlade s najlepším záujmom maloletých detí.

8. Krajský súd v Trnave, ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 CMP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

9. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvoinštančného súdu, odvolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne, prvoinštančný súd predmetnú vec skutkovo aj právne správne posúdil. Odvolací súd (v súlade s vyššie citovaným ustanovením § 387 ods. 2 CSP) sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré je dostatočne podrobné, ale je i jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a logickým spôsobom sa vysporiadava so všetkými relevantnými skutkovými i právnymi otázkami a aspektmi, a teda spĺňa zákonné kritéria odôvodnenia uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie neporušil právo strán sporu na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, prvoinštančný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky). Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty otca v odvolaní.

11. Podľa prvej vety čl. 5 ZoR, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

12. Podľa § 35 ZoR, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

13. Z obsahu citovaného ust. § 35 ZoR je treba vyvodiť, že zásadne obom rodičom patrí právo rozhodovať o záležitostiach ich maloletého dieťaťa. Tieto sa môžu týkať nielen podstatných vecí ohľadne osoby maloletého, jeho majetku, ale aj statusových práv a podobne. Pokiaľ sa rodičia nedohodnú o inej podstatnej záležitosti než ktoré sú konkrétne upravené v iných ustanoveniach Zákona o rodine (§ 40 ods. 3) týkajúcej sa osoby maloletého alebo jeho majetku v rámci výkonu svojich

rodičovských práv a povinností, potom súd rozhoduje len na návrh jedného z nich a to len vtedy, ak ide o podstatnú vec súvisiacu s výkonom rodičovských práv a povinností. Demonstratívne sú v tomto ustanovení vymenované iba niektoré veci súvisiace s výkonom rodičovských práv, ktoré už vzhľadom na doterajšiu súdnu prax, treba považovať za „podstatné veci“. Ak sa rodičia nedohodnú napr. o zmene priezviska maloletého dieťaťa, súd v takom prípade nie je oprávnený rozhodovať o zmene priezviska, ale na návrh niektorého z rodičov súd môže iba udeliť súhlas rodičovi na podanie žiadosti o zmenu priezviska dieťaťa. Súd pritom skúma, či udelenie takéhoto súhlasu bude v záujme maloletého, napr. či to bude prospievať jeho zdravému vývoju v novom prostredí, či druhý rodič, ktorý so zmenou nesúhlasí, si voči dieťaťu plní svoje rodičovské povinnosti a pod. O žiadosti o povolenie zmeny priezviska (aj mena) rozhoduje matričný úrad podľa zákona č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku.

14. Právo rozhodovať o náležitostiach dieťaťa patrí zásadne len rodičovi, ktorý má aktívny výkon rodičovských práv a povinností, nebol mu teda pozastavený, obmedzený na túto oblasť, resp. nebol výkonu rodičovských práv a povinností právoplatne pozbavený. Podstatné otázky týkajúce sa záležitostí dieťaťa musia byť vždy schválené oboma rodičmi, i keď je ktorýkoľvek z rodičov (ak je spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu a nebol pozbavený výkonu rodičovských práv a povinností) zákonným zástupcom svojho dieťaťa, neznamená to, žeby vo všetkých prípadoch stačilo, aby dieťa zastupoval jeden z rodičov bez toho, aby bol druhý rodič dopytovaný na jeho názor. Ak ide o podstatnú vec je potrebné zistiť názor druhého rodiča, či s prejavom zastupujúci rodič súhlasí. Súdna prax sa na Slovensku vyvinula tak, že určila, že za podstatné záležitosti sa vždy považuje vysťahovanie maloletého do cudziny, správa jeho majetku, štátne občianstvo maloletého dieťaťa, udelenie súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a pod.

15. Posúdiť najlepší záujem dieťaťa v každom jednotlivom prípade je primárne úlohou vnútroštátnych orgánov, ktoré majú výhodu priameho kontaktu s dotknutými osobami. Preto majú určitú mieru voľnej úvahy, avšak Európsky súd pre ľudské práva preskúmava podľa dohovoru rozhodnutia, ktoré tieto orgány prijali pri výkone svojej právomoci. Článok 8 obsahuje aj procesné záväzky a vnútroštátny rozhodovací proces musí byť spravodlivý a umožniť všetkým zúčastneným sa k veci plne vyjadriť. Súdy musia dôkladne preskúmať celú rodinnú situáciu (faktory skutkové, citové, psychologické, materiálne, či zdravotné) a urobiť vyvážené a rozumné posúdenie dotknutých záujmov a pritom mať neustále na pamäti nájdenie najlepšieho riešenia pre maloleté dieťa. V právnej teórii neexistuje definícia najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa pre rozmanitosť života, prax ale ukazuje množstvo dôvodov, ktoré treba súdmi vyhodnotiť, aby bolo správne rozhodnuté v konečnom dôsledku o tom, či je v najlepšom záujme dieťaťa vysťahovanie sa do cudziny a podobne. V tejto súvislosti je treba poukázať na Všeobecný komentár č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu (čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa) vydaný 29. mája 2013 Organizáciou spojených národov, Výborom pre práva dieťaťa, v časti V - Implementácia: posúdenie a určenie najlepšieho záujmu dieťaťa, A bod 48 „Posúdenie a určenie najlepšieho záujmu je jedinečnou činnosťou, ktorú je treba uskutočniť v každom jednom prípade vo svetle konkrétnych okolností každého dieťaťa alebo skupiny detí, či detí všeobecne“.

16. V prejednávanej veci rozhodoval prvoinštančný súd nezhodu rodičov v podstatných veciach týkajúcich sa maloletých detí, a to v súvislosti so zmenou ich mena a priezviska. Maloleté deti pochádzajú z rozvedeného manželstva rodičov, ktoré bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 13P/347/2018 zo dňa 12.11.2020, v ktorom konaní boli obe maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia budú maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok, a otec bol zaviazaný k vyživovacej povinnosti v sume 200,- eur mesačne na každé dieťa, pričom styk otca s maloletými deťmi nebol upravený. Zároveň bola uložená maloletým deťom a ich rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu prostredníctvom CDR Kolíňany vždy v prvý deň kalendárneho mesiaca o 8.00 hod. a vždy v pätnásty deň v kalendárnom mesiaci o 14.00 hod., ktoré výchovné opatrenie malo trvať po dobu jedného roka odo dňa právoplatnosti rozsudku v časti uloženia výchovného opatrenia a matke tiež bola uložená povinnosť v stanovený čas zabezpečiť účasť maloletých detí na výchovnom opatrení podľa pokynov CDR Kolíňany s tým, že obaja rodičia boli zároveň povinní sa dostaviť v stanovený čas a realizovať výchovné opatrenie v zmysle pokynov CDR Kolíňany, pracovisko Nitra. Rozhodnutie v uvedenej časti nadobudlo právoplatnosť dňa 28.12.2020, avšak podľa zistenia prvoinštančného súdu neplnilo svoj účel, keďže kontakt otca s maloletými deťmi nebolo možné zrealizovať z dôvodov neprimeraných prejavov maloletých detí pri stretnutiach s otcom a tiež nedošlo

k zmene citových väzieb medzi otcom a deťmi v súvislosti s výchovným opatrením, keďže maloleté deti odmietali akýkoľvek kontakt s otcom a to aj za prítomnosti iných osôb.

17. Rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 13P/347/2018-680 zo dňa 08.02.2022 bol otec zaviazaný prispievať na výživu každého dieťaťa sumou 180,- eur mesačne, ktorú vyživovaciu povinnosť si riadne plní, avšak s maloletými deťmi sa nestretáva od júna 2018. Prvoinštančný súd poukázal na správy ÚPSVaR Nitra a to zo dňa 20.10.2021, ako aj 08.03.2022 ohľadne pohovoru s maloletými deťmi bez prítomnosti matky, z ktorých vyplývalo jednoznačné želanie maloletých detí zmeniť svoje priezvisko a maloletá B. C. aj meno, pričom pri stretnutí sa s otcom sa deti triasli a už vtedy sa vyjadrili, že sa ho boja a je im nepríjemné, keď ich oslovujú ich priezviskom. Taktiež jedným z dôkazov vykonaným súdom prvej inštancie bolo znalecké dokazovanie znaleckým posudkom č. 05/2023, v ktorom znalkyňa konštatovala nezistenie manipulácie zo strany ktoréhokoľvek z rodičov v neprospech druhého, spontánne vyjadrovanie sa maloletých detí o situácii v rodine, ako aj o zmene priezviska, a to na základe osobných zážitkov, ich úzkostné ladenie a emocionálna nestabilita, pričom zmena priezviska je pre maloleté deti jedným zo spôsobov vyrovnávania sa s traumou vo vzťahu k ich otcovi, pretože ponechanie aktuálneho priezviska by mohlo spôsobovať v budúcnosti nedostatočné spracovanie traumy, ktorú by tak mohli prenášať do vzťahov, napríklad aj partnerských. Vo vzťahu k otcovi je maloletá B. C. negatívna, jej vzťahová väzba k otcovi je neistá, skôr úzkostná a je výsledkom jej negatívneho prežívania jeho správania sa voči matke, ako aj stresu zo spoločnej domácnosti, čo bolo rovnako zistené aj u maloletej D. E.. K námietkam otca znalkyňa uviedla, že jej úlohou nebolo posúdenie rodičov, ale posúdenie maloletých detí, preto volila postup psychologického vyšetrenia primárne postavený na psychodiagnostike maloletých detí a v záveroch sa oprela len o psychodiagnostické zistenia z rozhovoru, dotazníkov a testov maloletých detí, ktoré zistenia sa nemenia natoľko podľa toho, aké vyjadrenie v rozhovore uvedú jednotliví rodičia. Keďže matka je primárne vzťahová osoba maloletých detí a sprevádzala ich na vyšetrenie, v rozhovore primárne poskytla znalkyni informácie, avšak vo svojom forenznom rozbere ani v záveroch sa znalkyňa neodvolávala na závery uznesenia Krajskej prokuratúry Nitra a posudok vypracovala objektívne s použitím psychodiagnostických metód tak, aby naplnila účel znaleckého dokazovania.

18. Odvolací súd uvádza, že určiť priezvisko (meno) dieťaťa patrí k právam a povinnostiam rodičov, pričom pri danom určení treba zachovávať zásady, podľa ktorých určiť priezvisko dieťaťa je právom obidvoch rodičov. Maloleté dieťa má v zásade priezvisko svojho rodiča a k zmene priezviska môže dôjsť len zákonom predpísaným spôsobom, pričom na povolenie zmeny nie je právny nárok a súd dá súhlas na podanie žiadosti jedným z rodičov len za predpokladu, ak sú na to závažné dôvody, ak si napríklad rodič, ktorého priezvisko dieťa má, neplní povinnosti voči dieťaťu, neprejavuje oň záujem a zrejme stratil k nemu citový vzťah, alebo z iného vážneho dôvodu nie je v záujme ďalšej výchovy dieťaťa, aby sa u neho udržiaval a prehlboval pocit spolupatričnosti. Tiež je potrebné pri rozhodovaní brať na zreteľ záujem maloletého dieťaťa, ktorý je základným východiskom pri posudzovaní dôvodnosti udelenia súhlasu súdom so zmenou priezviska druhému rodičovi, ktorý záujem dieťaťa je nutné čítať nielen z pohľadu obsahu žiadosti jedného z rodičov, prípadne z vyjadrení maloletých detí, ale treba citlivo skúmať argumenty toho rodiča, ktorý so zmenou priezviska nesúhlasí. Zmenou priezviska maloleté deti síce neprichádzajú o rodiča s právami a povinnosťami rodiča, ale strácajú základný formálny rodový identifikátor k rodičovi. Biologický rodič navždy zostane biologickým rodičom dokonca aj vtedy, keď by o rodičovské práva prišiel.

19. Odvolací súd poukazuje na potrebu zohľadnenia pri komplexnom posudzovaní záujmu maloletých detí postoj maloletých detí a ich vzťah k otcovi, ktorý je výrazne negatívny v dôsledku vnímania nepríjemných a traumatizujúcich zážitkov zo spoluzitia rodičov, ktorý postoj súd prvej inštancie vyhodnotil vo svetle najlepšieho záujmu maloletých detí, ktorých vyjadrenia súd prvej inštancie posúdil komplexne, ako aj dôvody tvrdeného nezájmu detí o stretávanie sa s otcom a aj o ich vôľu o nezachovanie priezviska po otcovi. Zmena mena a priezviska maloletých detí bude prospievať ich zdravému vývoju, a to aj s prihliadnutím ku skutočnosti výrazne narušeného vzťahu medzi deťmi a ich otcom, s ktorým sa nestretávajú od júna 2018, pričom je nepochybné, že k tomuto neprispel postoj a vplyv matky, keďže daná skutočnosť nebola zistená ani znaleckým dokazovaním, a teda nebolo v rozpore s potrebami a záujmami maloletých detí zmenu mena a priezviska nepovolíť.

20. Odvolacie námietky otca k rozhodnutiu súdu prvej inštancie smerovali predovšetkým k osobe matky, ktorú otec vykresľoval opätovne v negatívnom smere, tiež poukazoval na výsledok trestného konania

vedeného voči nemu pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby, ktoré bolo voči nemu zastavené, ktoré dôvody a námietky však nebolo možné vyhodnotiť v prospech zmeny napadnutého rozsudku, keďže neboli natoľko relevantné a dôvodné ovplyvniť správnosť rozsudku súdu prvej inštancie s poukazom na vyššie uvedené dôvody a zistenia. Výsledok trestného konania neovplyvnil vzťah maloletých detí k otcovi, takže ani znalecký posudok z trestného konania nemá relevanciu pre toto konanie. Matka je pre maloleté deti primárnym rodičom, majú s ňou silný citový vzťah, a to napriek otcom uvádzaným tvrdeniam o jej osobe v súvislosti s trestným konaním, podvodmi či dražbou domovej nehnuteľnosti, ktorú obývajú, ktorá skutočnosť citový vzťah medzi deťmi a ich matkou neovplyvňuje. Rovnako za nepodstatné považoval odvolací súd námietky otca v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku, keď namietal že nebol vypočutý znalkyňou a prevzala údaje časti uznesenia Krajskej prokuratúry v Nitre, ktoré skutočnosti znalkyňa vo vyjadrení zdôvodnila a poukázala na metódy, aké použila pri psychologickom vyšetrení. Ani odvolací súd nevzhladol potrebu doplnenia dokazovania znaleckým dokazovaním, ktoré bolo vykonané a jeho výsledky otec relevantnými námietkami nespochybnil.

21. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

22. V ďalšom odvolací súd dodáva, že i podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne).

23. CMP v ustanovení § 52 upravuje základnú zásadu náhrady trov konania v mimosporovom procese, podľa ktorej žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pokiaľ zákon v nasledujúcich ustanoveniach neupravuje inak. O povinnosti nahradiť trovy konania (pokiaľ nejde o trovy konania štátu) rozhoduje súd len na návrh oprávneného účastníka (§ 57 CMP). Odvolací súd však vzhľadom na charakter daného konania považuje za spravodlivé, aby si každý z účastníkov znášal trovy odvolacieho konania sám a v súlade so všeobecnou zásadou náhrady trov v mimosporovom konaní a s poukazom na ustanovenie § 52 CMP vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

24. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 :0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

a) ktorému súdu je určené,

b) kto ho robí,

c) ktorej veci sa týka,

d) čo sa ním sleduje a

e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1 000,- Eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo

na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).